

CASE 02: FORTOLKNING

PROCESSPIL

INDHOLD

1	Introduktion	1
2	Læringsmål	1
3	Case	2
4	Roller	3
5	Spot- og refleksionsspørgsmål	3
6	Forberedelse til seminaret	3
7	Til seminaret	4
8	Om processpil	4
9	Drej faktum	5

Om dokumentet

Dokumentet er opbygget sådan, at pkt. 1-5 handler om casens emne, mens pkt. 6-9 giver generel vejledning. Fx om, hvordan grupperne skal forberede sig, og hvad det betyder, at ”dreje faktum.”

1 Introduktion

Aftaler vil aldrig kunne beskrive alting helt præcist. Derfor kan der opstå tvivl om, hvad parterne faktisk har aftalt. Det løser man gennem aftalefortolkning.

Idéerne er meget de samme som for lovfortolkning, nok mest med undtagelse af fokusset på fællesviljen, og de særlige “fortolkningsregler” som handler om, hvem der skal nyde gunst eller ugunst af uklarhed i aftalen.

2 Læringsmål

Hovedformålet med casen er at træne de studerendes forståelse af, hvilken betydning fortolkning har for fastlæggelsen af parternes rettigheder og pligter.

Efter seminaret skal den studerende kunne:

- Forstå fortolkningens betydning for kontraktsretten.
- Redegøre for de forskellige fortolkningsmetoder og fortolkningsregler.
- Forstå de reale hensyn bag fortolkningsreglerne.

- Forstå sondringen mellem vedtagelse og fortolkning.
- Forstå sondringen mellem fortolkning og udfyldning.

3 Case

Anders fra Aalborg var på udkig efter en brugt Ford Mustang. Han fandt en rød 2018-model hos Bilhuset København og indledte forhandlinger med Bilhuset.

Under forhandlingerne, som foregik over telefon og mail, gjorde Anders flere gange klart, at han var ”jyde af den gamle skole” og forventede ”jydsk kvalitet.” Da en ansat hos Bilhuset spurgte, hvad Anders forventede af bilens stand, svarede han: ”Den skal være i fin stand. Og det er et jydsk fint. Det betyder, at bilen skal være perfekt!” Den ansatte hos Bilhuset svarede: ”Ja ja.”

Parterne blev enige om en pris på 285.000 kr., og Bilhuset udarbejdede en købsaftale, hvori der stod: ”Sælger indestår for, at bilen er i fin stand. Den har ikke væsentlige fejl eller mangler.”

Da Anders hentede bilen, konstaterede han flere kosmetiske ridser i lakken, slid på førersædet og en mindre bule i bagskærmen. Anders nægtede at overtage bilen. Den var ikke i ”fin stand,” som han ellers havde gjort meget klart under forhandlingerne, at den skulle være.

Bilhuset fastholdt, at bilen var i fin stand for en flere år gammel, brugt bil.

Da Anders nægtede at overtage bilen, udtog Bilhuset stævning mod Andersen for at fastholde ham i aftalen.

Hansen drev et byggemarked og foretog ofte køb hos Nordic Supplies, bl.a. tagplader. Købene skete løbende og var alle baseret på en rammeaftale mellem parterne. Af aftalen fremgik: ”Køber skal reklamere¹ straks efter levering.”

I praksis tog Hansen det ikke så tungt med ”straks.” Han var en travl mand, og der kunne sagtens gå 10-14 dage, før han fik set leverancerne igennem og reklameret. Nordic Supplies havde aldrig gjort indsigelse.

En dag modtog Hansen et parti tagplader med tydelige fejl. Han reklamerede efter 12 dage. Nordic Supplies afviste reklamationen som for sen.

Nordic Supplies henviste til, at ”straks” ifølge Dansk Byggematerialelaugs vejledning betyder ”inden for 7 hverdage.” De henviste også til købelovens § 52 om handelskøb, hvor ”straks” typisk fortolkes som få dage.

¹ I vil lære mere om reklamation i køberetten. Her er det nok at vide, at en reklamation er, når køber gør gældende, at varen er mangelfuld. Typisk med henblik på at få ny varer eller erstatning.

Hansen mente, at parternes egen praksis måtte være afgørende. Nordic Supplies havde i årevis accepteret reklamationer efter 10-14 dage uden indvendinger.

Hansen udtog stævning mod Nordic Supplies A/S med påstand om, at reklamationen skulle anerkendes som rettidig.

4 Roller

Gruppe 1: Drej faktum (se pkt. 9)

Gruppe 2: Advokater for Anders

Gruppe 3: Advokater for Bilhuset København

Gruppe 4: Advokater for Hansen

Gruppe 5: Dommere

Gruppe 6: Advokater for Nordic Supplies

5 Spot- og refleksionsspørgsmål

1. Hvorfor foretrækkes den subjektive fortolkning?
2. Hvilke hensyn taler for en fortolkning, der lægger vægt på aftalens ordlyd?
3. Hvad er hensynene bag retssystematisk fortolkning?
4. Hvorfor har en mundtlig aftale samme status som en skriftlig?
5. Forklar hensynene bag koncipistreglen, herunder den særlige regel i aftl. § 38 b.
6. Forklar hensynene bag minimumsreglen.
7. Hvad er forskellen på fortolkning og udfyldning?

6 Forberedelse til seminaret

Ved afslutningen af det forudgående seminar introducerer underviseren kort dette seminars emne og pensum.

Alle grupper læser pensum samt den relevante lovgivning og evt. forarbejder.

Øvrig forberedelse afhænger af de enkelte gruppers rolle:

Advokatgrupper skal udarbejde et processkrift på vegne af den part, de repræsenterer.

Processkriftet må være max 400 ord og skal indeholde en kort fremstilling af de påstande og anbringender, som gruppen vil gøre gældende på vegne af sin klient. Se mere om påstande og anbringender i pkt. 8.

Skriftet uploades senest 24 timer før seminaret.

Dommergruppen læser processkrifter og forbereder en afgørelse.

Se mere om rettens afgørelse i pkt. 8.

Grupper, der skal dreje faktum, forbereder sig på dette og læser processkrifter.

Hver gruppe skal forberede mindst to drejninger. Se mere om drej faktum i pkt. 9.

7 Til seminaret

Seminaret er bygget op omkring dagens case, og grupperne skal fremlægge, hvad de har forberedt. En fremlæggelse bør ikke vare mere end 5 minutter (uden spørgsmål og diskussion).

Mindst to medlemmer fra hver gruppe skal fremlægge. Over hele semestret skal alle i gruppen fremlægge lige meget.

7.1 Eksempel på tidsplan

Underviseren tilrettelægger selv seminarundervisningen. En tidsplan kunne se sådan her ud:

08.15-08.25: Introduktion og organisering.

08.25-08.50: Processpil: Parterne procederer.

08.50-09.00: Processpil: Domsafsigelse.

09.00-09.15: Pause.

09.15-09.30: Drej faktum med diskussion.

09.30-09.45: Underviser evaluerer, kommenterer og svarer på spørgsmål (evt. spot- og refleksionsspørgsmål).

09.45-10.00: Opsamling og introduktion til næste seminar.

8 Om processpil

Et processpil er en simulering af, hvordan en retssag behandles ved domstolene. Parterne i en civil retssag er sagsøger og sagsøgte.

8.1 Centrale elementer

Påstand: En kort og præcis formulering af, hvad parten ønsker at opnå. Sagsøgers påstand kan fx lyde: "Sagsøgte skal betale 100.000 kr. til sagsøger." Sagsøgte nedlægger typisk påstand om frifindelse.

Anbringender: De retlige argumenter, som parterne begrundet deres påstande med. Argumenterne skal basere sig på anerkendte retskilder, fx lov, retspraksis, sædvane eller forholdets natur.

Faktum: Det faktiske hændelsesforløb, der afgør, hvilke retsregler der finder anvendelse. Det er vigtigt at bygge argumenterne op omkring faktum.

Rettens afgørelse: Rettens afgørelse indeholder resultat og begrundelse. Resultatet formuleres kort og klart, fx "Sagsøgte skal betale 100.000 kr. til sagsøger" eller "Sagsøgte frifindes." Begrundelsen skal argumentere for resultatet og baseres på relevant jus og faktum.

8.2 Struktur

Et processpil forløber således:

- Sagsøgers procedure: Sagsøger fremlægger påstand og argumenter, der støtter påstanden.
- Sagsøgtes procedure: Sagsøger fremlægger påstand og argumenter. Kan også besvare sagsøgers argumenter.
- Replik: Sagsøger giver korte modargumenter til sagsøgtes procedure.
- Duplik: Sagsøgte giver korte modargumenter til sagsøgers replik.
- Domsafsigelse: Dommerne giver deres afgørelse med resultat og begrundelse.

9 Drej faktum

Faktum drejes ved at foreslå ændringer i casen og diskutere, hvad ændringerne betyder for den juridiske analyse. Ændringen kan betyde, at situationen falder under en anden regel, eller at man når til et andet resultat.

Eksempler: I en tvist om aftaleindgåelse: Hvad hvis køber bare havde nikket i stedet for at sige "jeg accepterer"? I en tvist om fortolkning: Hvad hvis der er forskellige opfattelser af et ord inden for den samme branche?

Det er ikke et krav, at gruppen kan give et klart svar på, hvad konsekvensen af en ændring er. Formålet er at få de studerende til at reflektere bredere over det materiale, de lærer, og at skabe diskussion på holdet.

Ver. 2026.01.30 – RB